

including privileged categories of children, do not receive scholarships and pay for industrial practices, that is, they are deprived of the right guaranteed by Article 53 of the Constitution of Ukraine to a state scholarship.

Key words: *educational colony, State criminal-executive service of Ukraine, the Constitution of Ukraine, criminal-executive legislation, prosecutor's office of Ukraine.*

Стаття надійшла до редакції 18.04.2018 р.

УДК 351.74

І. М. Білоус

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

Стаття присвячується правовій основі професійної етики працівників поліції в Україні. Дотримання професійної етики співробітникам поліції особливо складно, тому що діяльність працівників поліції пов'язана з безліччю моральних проблем, викликаних специфікою цілей, завдань, змісту, форм, методів і засобів їх реалізації. Розглянуто законодавство, що формує стандарти професійної етики працівників поліції. Також висвітлені недоліки професійної етики працівників поліції в сьогоденні та запропоновані шляхи їх усунення.

Ключові слова: *поліція, працівник поліції, професійна етика, поліцейська деонтологія, етичні принципи, правова основа професійної етики, моральна позиція.*

Постановка проблеми. Діяльність працівників поліції завжди знаходилася під пильною увагою суспільства, оскільки вона торкається інтересів усіх його членів і її результати позначаються на забезпеченні безпеки особистості, суспільства і держави, реалізації їхніх законних інтересів. Робота у поліції поєднана з безліччю моральних проблем, породжених специфікою цілей, змісту, форм, методів і засобів їхньої діяльності. Забезпечувати правопорядок, спокійне життя громадян, захист їхніх прав, волі, власності приходиться застосовувати примусові заходи і обмежувати права особистості, що викликає цілий комплекс протиріч як у суспільній, так і індивідуальній свідомості. Однак високого рівня довіри громадян до поліції не має [1], це пояснюється численними скандалами з роботою працівників поліції, які тісно пов'язані із їхньою професійною етикою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми професійної етики працівників поліції постійно знаходиться у полі зору вчених, практиків, громадськості. Досліджують коло питань, пов'язаних з цією проблемою: О.М. Бандурка, А.В. Губанов, Г.В. Дубов, О.В. Негодченко, А.В. Опалев, С.С.Сливка, В.Я. Тацій, І. Є. Фарбер та інші.

Мета статті – висвітлити складові професійної культури працівників поліції, законодавство, що формує стандарти професійної етики працівників поліції, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Особливості професійної етики працівника правоохоронних органів визначаються основною сутністю їхньої діяльності, визначеною Конституцією України: людина є вищою цінністю, визнання, дотримання і захист прав і свобод людини і громадянина — обов'язок держави. Саме виконання цього обов'язку і здійснюється в першу чергу правоохоронними органами, що визначається директивними державними і відомчими документами. Моральні і

гуманістичні аспекти діяльності поліції визначені також міжнародно-правовими актами, ратифіковані Україною: законами України; нормативно-правовими актами центральних державних органів; відомчими нормативно-правовими актами. З метою зміцнення законності та дисципліни серед працівників поліції за наказом МВС України від 09.11.2016р. № 1179 були затверджені правила етичної поведінки для поліцейських, в яких уніфіковані етично-моральні засади працівників.

У них зазначені етичні вимоги працівників поліції під час виконання службових обов'язків:

1) неухильно дотримуватися положень Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського;

2) професійно виконувати свої службові обов'язки, діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що визначені Конституцією, законами України, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, міжнародними договорами України;

3) поважати і не порушувати права та свободи людини, до яких, зокрема, відносяться права: на життя; на повагу до гідності; на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла; на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань; на свободу світогляду і віросповідання; володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності; на мирні зібрання; на свободу пересування, вільний вибір місця проживання; інші права, які передбачені Конституцією та законами України, міжнародними договорами України;

4) у кожному окремому випадку обирати той захід з-поміж заходів, передбачених законодавством України, застосування якого призведе до настання найменш негативних наслідків;

5) неухильно дотримуватись антикорупційного законодавства України, обмежень, пов'язаних зі службою в Національній поліції України, визначених Законами України «Про Національну поліцію», «Про запобігання корупції» та іншими актами законодавства України;

6) виявляти повагу до гідності кожної людини, справедливо та неупереджено ставитися до кожного, незважаючи на расову чи національну приналежність, мову, стать, вік, віросповідання, політичні чи інші переконання, майновий стан, соціальне походження чи статус, освіту, місце проживання, сексуальну орієнтацію або іншу ознаку;

7) поводитися стримано, доброзичливо, відкрито, уважно і ввічливо, викликаючи в населення повагу до поліції і готовність співпрацювати;

8) контролювати свою поведінку, почуття та емоції, не дозволяючи особистим симпатіям або антипатіям, неприязні, недоброму настрою або дружнім почуттям впливати на прийняття рішень та службову поведінку;

9) мати охайний зовнішній вигляд, бути у встановленій формі одягу;

10) дотримуватися норм ділового мовлення, не допускати використання ненормативної лексики;

11) зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків;

12) інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді.

Під час виконання службових обов'язків поліцейському заборонено:

сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм

катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання;

допускати будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками;

використовувати будь-які предмети, на яких зображена символіка політичних партій, та провадити політичну діяльність, висловлювати особисте ставлення до діяльності політичних партій під час виконання службових повноважень, а також використовувати службові повноваження в політичних або особистих цілях;

розголошувати та використовувати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків, у тому числі після припинення служби в поліції, крім випадків, визначених законом;

знімати з однострою чи приховувати нагрудний знак (жетон), а також будь-яким іншим чином перешкоджати прочитанню інформації на ньому або фіксуванню за допомогою технічних засобів, крім випадків, коли поліцейський виконує службові обов'язки в режимі секретності в установленому законодавством України порядку;

перебувати на службі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння, уживати тютюнові вироби під час безпосереднього виконання службових обов'язків і в невстановленому місці.

Поліцейський повинен дотримуватись субординації у стосунках з колегами, з повагою ставитись до старших за віком [2].

Робота в правоохоронних органах дуже складна та вимоглива, також на працівників тиснуть різні навантаження – емоційне, розумове, фізичне, відчувають небезпеку щодо свого життя та здоров'я. Крім того, кожного дня зустрічаються із злочинами, тиском з боку громадськості, засобів масової інформації, політиків. Також є постійні спокуси щодо отримання неправомірної вигоди.

Результати досліджень психологів показують, що такі фактори, як ненормований робочий день, постійний контакт з асоціальними елементами, необхідність повної віддачі психічних і фізичних сил під час припинення злочинів, знижують функціональні резерви організму до їх повного виснаження [3, с. 487–583]

За таких умов може сформуватися так звана субкультура, яка негативно ставиться до прав людини і норм права. Вона дозволяє "благородно" порушувати закон, тобто виправдовує неправомірні дії правоохоронців щодо затриманих та інших осіб [4].

Ці специфічні особливості діяльності значно впливають на особистісні характеристики працівників поліції і можуть призвести до розвитку професійної деформації. У найбільш загальному вигляді наслідком цього феномена можуть бути такі прояви девіантної поведінки працівників ОВС, які призводять до негативного соціального оцінювання, не збігаються з професійною етикою, спотворюють очікуваний позитивний імідж працівника.

Практика свідчить, що працівники поліції найбільш порушують правила етичної поведінки під час застосування сили, а саме її перевищують або незаконно застосовують [5]. Під час проведення опитування та допиту осіб, застосовують тиск, погрози, залякування; не контролюють свою поведінку, емоції під час спілкування; пропонують затриманій особі укласти угоду, згідно з якою вона отримає свободу або винагороду в обмін на певні свідчення; отримують неправомірну вигоду [6].

Висновки. Застосування працівниками поліції навичок професійної етики як у службовій діяльності, так і з громадянами та представниками засобів масової інформації є необхідною умовою виконання Національною поліцією України поставлених перед нею завдань із забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії

злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

На нашу думку, для подолання порушень правил етичної поведінки працівниками поліції, необхідно не тільки від них вимагати, що вони повинні робити, а також створити сприятливі умови праці для них. Для емоційного розвантаження працівників необхідно періодично проводити тренінги пов'язані із профілактикою емоційного вигорання та інші. Підвищити заробітну плату, що може стимулювати чесно і добросовісно виконувати свої професійні обов'язки. Постійно удосконалювати працівників поліції навички щодо морально-психологічної підготовленості; психофізіологічної стійкості; професійно-психологічної підготовленості. Не допускати ненормований робочий час до повного фізичного та психологічного виснаження. Активно залучати до співпраці громадськість під час патрулювання, профілактичних програмах та інших заходах, з метою підвищення довіри населення до поліції та контролю. Збільшити кількість працівників поліції у слідчих та оперативних підрозділах, оскільки на сьогоднішній день на слідчого навантаження в середньому 200 кримінальних проваджень, при такій кількості не можна ефективно розслідувати та розкривати злочини. Аналізувати досвід роботи працівників поліції зарубіжних країн, що мають бути впроваджені у практику діяльності української поліції.

Список використаної літератури

1. Три роки Нацполіції України: довіра падає, реальних змін немає URL: <https://www.dw.com/uk/>; Three years of the National Police of Ukraine: trust is falling, there are no real changes URL: <https://www.dw.com/uk/>
2. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: МВС України; Наказ від 09.11.2016 №1179 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>; On Approval of the Rules of Ethical Behavior of Police Officers: Ministry of Internal Affairs of Ukraine; Order from 09.11.2016 №1179 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>
3. Бандурка А. М., Землянская Е. В. Психология руководителя: монография. Харьков: Золотая миля, 2013. 720 с.; Bandurka AM, Zemlyanskaya EV Psychology of the head: monograph. Kharkov: The Golden Mile
4. Приватне життя і поліція URL: <https://pidruchniki.com/12090613>; Private life and police URL: <https://pidruchniki.com/12090613>
5. Правозахисники розповіли про тортури і катування у поліції URL: <https://hromadskeradio.org/ru/news/2018/04/06/pravozahysnyky>; Lawyers talked about torture and torture in the police URL: <https://hromadskeradio.org/ru/news/2018/04/06/pravozahysnyky>
6. 6. Порушення прав людини в діяльності правоохоронних органів Миколаївщини URL: <https://forbiddentoforbid.org.ua/uk/porushennya-prav-lyudyny-v-diyalnosti-pravooxoronnykh-organiv-mykolayivshhyny>; Violation of human rights in the activity of law enforcement bodies of Mykolayiv region URL: <https://forbiddentoforbid.org.ua/uk/porushennya-prav-lyudyny-v-diyalnosti-pravooxoronnykh-organiv-mykolayivshhyny>

I. M. Bilous

PROFESSIONAL ETHICS OF POLITICAL EMPLOYEES: PROBLEMS OF PRESENTATION

The article is devoted to the legal basis of the professional ethics of police officers in Ukraine. Each country has a problem with the professional ethics of the police. Compliance with professional ethics for police officers is especially difficult, as the activities of police officers are associated with a multitude of moral problems caused by the specific goals, objectives, content, forms, methods and means of their implementation. Legislation is considered that forms the standards of professional ethics for police officers. The

shortcomings of the professional ethics of police officers in the present are also highlighted, and the ways of their elimination are proposed.

Key words: *police, police officer, professional ethics, police deontology, ethical principles, legal basis of professional ethics, moral position.*

Стаття надійшла до редакції 15.04.2018 р.

УДК 346.34

В. І. Вишковська, А. А. Попов

ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ В КРАЇНИ ЄС

У статті дано аналіз деяких правових проблем у зв'язку з експортом товарів, здебільшого сільськогосподарського призначення, в країни Європейського Союзу. Досліджено існуючі стандарти Євросоюзу щодо сільськогосподарських продуктів і діючі механізми їх отримання іноземними виробниками.

Висунута пропозиція про необхідність запровадження в українське законодавство нового положення про форму зовнішньоекономічного контракту, яке б враховувало особливості торговельних відносин з ЄС.

Ключові слова: *зона вільної торгівлі; європейські стандарти; адміністрування тарифних квот.*

ЄС – на сьогодні – наш основний торговельний партнер, і розвиток взаємин і торгівлі з цим партнером дає нам не лише можливості представлення себе на європейських ринках, а й відкриває додаткові можливості на треті ринки [4].

Українські експортери сільськогосподарської продукції входять до десятки найбільших постачальників цієї продукції до ЄС, а загальна кількість імпорту Європейським Союзом з третіх країн щороку збільшується приблизно на 8%. Отже, європейський ринок є відкритим та перспективним для нових учасників, у тому числі й українських сільськогосподарських виробників, чия продукція відповідатиме стандартам ЄС [5].

Важливим інструментом у торгівлі з ЄС є експортний контракт. Для його правильного складання потрібно враховувати не тільки загальні вимоги українського законодавства щодо зовнішньоекономічних контрактів, але й особливості торговельних відносин саме з країнами Євросоюзу.

Як відомо, з 1 січня 2016 року набрав чинності Розділ IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [1].

Передбачається створення зони вільної торгівлі, формату ЗВТ+, або відповідно до назви угоди зона вільної торгівлі буде поглибленою та всеохоплюючою. Для створення зони вільної торгівлі передбачається перехідний період, який не може перевищувати 10 років.

Угода містить низку перехідних положень, які передбачають відтермінування дії окремих положень Конвенції щодо України. Відповідно до п. 3 ст. 208, назви таких алкогольних напоїв, як коньяк, шампанське, херес, порто, аніс, арманьяк, кальвадос, граппа, токай, які є захищеними географічними позначеннями в ЄС, зможуть використовуватись в Україні лише протягом 10 років. Подібні обмеження існують також і щодо харчових продуктів. Назви таких сирів, як фета, пармезан та рокфор